



**УПОВНОВАЖЕНИЙ**  
**Верховної Ради України з прав людини**  
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: [hotline@ombudsman.gov.ua](mailto:hotline@ombudsman.gov.ua)  
тел. (044) 298-70-33

---

**Міністру юстиції України**  
**Денису МАЛЮСЬЦІ**

### **ПОДАННЯ**

**Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини**  
*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України*  
*«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19<sup>1</sup> Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності медичної частини № 80 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Дніпропетровській та Донецькій областях.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, відповідно до завдань кримінального судочинства здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими і не може поєднуватися з навмисними діями, що завдають фізичних чи моральних страждань або принижують людську гідність.

Статтею 11 цього Закону визначено, що медичне обслуговування, а також чна робота в місцях попереднього



ув'язнення організуються і проводяться відповідно до законодавства про охорону здоров'я.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства, під час позапланового відвідування медичної частини 28.04.2023 виявлені факти порушень прав людини, які потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

У порушення пункту 4 розділу I Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 року № 1348/5/572 (далі – Порядок), в установі не забезпечено щоденного цілодобового чергування двох медичних працівників. Засуджені позбавлені можливості отримати доступ до медичної допомоги у вечірній та нічний час, що призводить до неможливості забезпечити необхідний обсяг надання медичної допомоги засудженим через не укомплектування штату медичної частини.

Групою НППМ виявлена особа з психічними розладами, яка протягом 2-х місяців перебуває у приміщенні під назвою «Ізолятор» за металевими ґратами, під відеоспостереженням, та без належної медичної допомоги. Встановлено, що засудженого не оглядає лікар-психіатр, також він не отримує необхідного лікування. Зазначене є ізоляцією, яка здійснюється у порушення «Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, та форм первинної облікової документації», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 24.03.2016 № 240.

Викладені вище факти ненадання медичної допомоги засудженому свідчать про порушення його права на охорону здоров'я та медичну допомогу

еналежне або таке, що принижують



Разом з тим у порушення вимог Порядку посада лікаря-психіатра не введена в штат медичної частини. Відсутність лікаря не забезпечує належну профілактику, діагностику психічних розладів, лікування, нагляд, догляд, медичну та психологічну реабілітацію осіб, які утримуються в установі та страждають на психічні розлади.

Відповідно до підпункту 4 пункту 1 розділу II Порядку про факт виявлення тілесних ушкоджень у засудженого медичний працівник негайно з моменту виявлення таких ушкоджень телефоном, електронною поштою та письмовим повідомленням інформує прокурора та адміністрацію установи виконання покарань, а у випадках, коли засуджений повідомляє, що тілесні ушкодження заподіяно особами рядового та/або начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, медичні працівники не здійснюють відповідні повідомлення до правоохоронних органів, а лише передають цю інформацію до чергової частини установи виконання покарань. Відсутність незалежного повідомлення медичними працівниками відповідних правоохоронних органів стосовно виявлених тілесних ушкоджень не забезпечує запобігання насильства щодо засуджених осіб.

В медичній частині відсутній лікар-терапевт, вакантна посада лікаря загальної практики — сімейної медицини, внаслідок чого медична частина не може забезпечувати необхідну медичну допомогу відповідно до Порядку.

Групою НПМ встановлено існуючу в установі практику сегрегації та стигматизації засуджених, що виражається у належності деяких осіб до особливо вразливої категорії. В установі наявна практика сегрегації та стигматизації засуджених, які зазнають неприпустимих обмежень у визнанні, реалізації та користуванні загально визнаним основоположним правом на повагу до своєї людської гідності.

Під час вивчення медичної документації встановлено, що в установі перебувають 84 осіб з підозрою на наявність вірусного гепатиту С (далі – ВГС). У порушення вимог Стандартів медичної допомоги при ВГС у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, особи з підозрою на вірусний гепатит С не проходять ПЛР-тестування (за 2023 рік пройшло тестування 14 осіб) та не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед інших засуджених.

У порушення підпункту 4 пункт 4 розділу II Порядку встановлено, що більшість осіб, які потребують дієтичного харчування за медичними показами, його не отримують.

Виявлені факти, які засвідчують, що працівники установи володіють конфіденційною інформацією щодо стану здоров'я засуджених осіб, які перебувають в установі. Зокрема, працівники установи присутні при проведенні медичних оглядів, у приміщеннях, де відбуваються медичні обстеження (кабінети лікарів, маніпуляційний кабінет, приміщення ізолятору) здійснюється відеоспостереження з боку установи виконання покарань. Зазначене вище порушує вимоги статті 39<sup>-1</sup> Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» щодо права осіб на таємницю про стан здоров'я та пункту 9



Також у порушення вимог пункту 19 глави I Порядку засуджені, які перебувають на території медичної частини в якості днювальних, не мають укладеного з установою трудового договору та мають доступ до медичної документації інших засуджених осіб.

Станом на 04.10.2022 у порушення вимог пункту 2 глави III Положення про медичну частину в медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі - ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до «Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200. Як наслідок такі особи позбавлені можливості отримувати ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

В медичній частині відсутнє рентгенологічне обладнання, що ускладнює вчасне проведення рентгенологічних досліджень по прибуттю та під час перебування в установі відповідно до Порядку.

У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній дентальний рентген апарат, що унеможливує проведення поглибленого стоматологічного обстеження засуджених та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

Відповідно до Національного переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», аптека медичної частини не забезпечена виробами медичного призначення та лікарськими засобами, необхідними для лікування.

При вивченні вмісту аптеки медичної частини виявлені протерміновані лікарські засоби (цефтріаксон, ніфедипін, нітрогліцерин та інші), що порушує вимоги пункту 5 розділу I Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584. Також під час перевірки справності дефібрилятора було встановлено, що термін придатності електродів минув 05.11.2021.

Приміщення медичної частини не відповідають вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»: виявлені пошкодження поверхні стін, у палатах відсутнє гаряче водопостачання. Також недотримуються вимоги до температурного режиму (температура у приміщеннях медичної частини 16 °C), що негативно впливає на терапевтичне середовище в медичній частині.

у 5 пункту 5 розділу II Порядку на ому лікуванні у медичній частині, не



заведена форма первинної облікової документації № 003/о «Медична карта стаціонарного хворого», затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110. Не ведеться журнал обліку прийому, виписування засуджених та відмов від госпіталізації та журнал обліку результатів проходження профілактичного медичного огляду, що також порушує підпункти 3, 6 пункту 3 розділу II Порядку.

У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення» в установі не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю (відсутні пандуси, поручні тощо). Водночас, в установі перебувають особи з II групою інвалідності, які обмежені в пересуванні внаслідок ушкодження опорно-рухового апарату.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2<sup>7</sup> пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»

### **ВИМАГАЮ:**

1. Міністерству юстиції України розглянути подання та вжити невідкладних заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання у діяльності медичної частини № 80 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Дніпропетровській та Донецькій областях, причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188<sup>40</sup> Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.



Додаток: Звіт про результати відвідування медичної частини № 80 філії  
ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби  
України» у Дніпропетровській та Донецькій областях на 10 арк. у 1 прим.

**Уповноважений**

**Дмитро ЛУБІНЕЦЬ**

Морозов Руслан 050 967 9551



UB  
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав  
людини  
№5070.2/23/39.3 від 05.06.2023  
КЕП: Лубінець Д. В. 05.06.2023 20:05  
5FBB77F7B650371D0400000E88D010044560300